

TÖRTÉNELMÜNK NYOMÁBAN
pályázat

Pályázó:

Veszprém Megyei Fogyatékos Személyek, Pszichiátriai és
Szenvedélybetegek Integrált Intézménye
DÁKA

INTÉZMÉNYÜNK JELENE

1949-ben szociális otthon létesült a dáakai kastélyban és az országban harmadikként nyitotta meg kapuit 110 fővel, mint vegyes profilú szociális otthon. A növekvő fogyatékos és pszichiátriai beteglétszám miatt többször került sor átépítésre, bővítésre, új épületek beruházására. 2002-től az akkori fenntartó, a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése profiltisztítást hajtott végre, így azután csak fogyatékkal élő felnőtteket fogadott az otthon. 2009-ben a fenntartó a megyei szociális intézmények integrációjáról döntött, ennek első lépéseként a kamondi pszichiátriai betegek otthonát csatolta a dáakai intézményhez, 2011-ben pedig a lesencetomaji, a nyílaki, és a veszprémi otthont. 2012-ben a veszprémi Gondozóház, majd 2017-től a darvastói otthon integrálása adta meg a dáakai székhelyű integrált intézmény jelenlegi arculatát. 2013 január elsején történt fenntartóváltás során az integrált intézmény fenntartója a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság lett. Integrált intézményünk jelenleg fogyatékkal élő személyek bentlakásos ellátását a székhelyen és 4 telephelyen, pszichiátriai betegek bentlakását 3 telephelyen, szenvedélybetegek bentlakásos ellátását a székhelyen és 1 telephelyen, fogyatékkal élők átmeneti otthonát 1 telephelyen, fogyatékkal élők nappali ellátását 2 telephelyen látja el. Ezen kívül 2 telephelyen nyújtunk ápoló-gondozó célú lakóotthoni ellátást fogyatékkal élőknek és egy lakóotthonunkban fogyatékkal élő személyeknek rehabilitációs célú lakóotthoni ellátást. Integrált intézményünkben jelenleg 1026 ellátottat gondozunk 564 dolgozóval.

Szakmai szempontból indokoltta vált egy speciális részleg kialakítása, ahol 6 fő speciális igényű, autista személyt gondozunk a dáakai székhelyen, köztük 1 fő kiskorú személyt is ellátunk. A részleget 2018-ban alakítottuk ki.

A dáakai intézmény ma

Ellátottjainknak biztosítjuk a jogszabályban előírt ápolást, gondozást, mentálhigiénés ellátást és foglalkoztatást, továbbá változatos szabadidős programokon, kulturális- és sportrendezvényeken vehetnek részt helyben és integrált környezetben. Jelenleg valamennyi otthonunkban biztosítjuk az ellátottak fejlesztő foglalkoztatásban való részvételét, Szt. alá tartozó munkavállalók száma 312, Mt. alá tartozó munkavállalók száma 41, továbbá a külső, nyílt munkahelyen történő munkavégzés lehetőségét, ahol jelenleg 30 ellátottunk dolgozik.

TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

Dáka község Veszprém megyében, a Pápa - Jánosháza Pápa városától 8 km-re délnyugatra, a Pápa – Devecser sík kistájban helyezkedik el. Sokáig egyutcás település volt, de a XX. század elejétől ez megváltozott a megnövekedett lakosság miatt.

A község nevének eredetéről két változatot is említenek, egyik szerint a honfoglalás előtt szláv település volt Daleko néven, másik szerint egykori birtokosáról, a Dálka családról kapta nevét.

Előkerült régészeti leletek alapján – melyek jelenleg a pápai Eszterházy múzeumban láthatók – már a bronzkorban is lakott hely volt a község. Az első írásos források 1320-ban Dalka néven említik, 1626-ban már Dáka néven.

„Ha a község történelmét nézzük, találkozhatunk olyan személyek nevével, akik országosan is ismertek voltak és közvetlenül kötődtek a faluhoz, így a Dalkai család, akinek egyik tagja veszprémi alispán volt, a Botka család, amely családból Botka Ferenc zalai alispán volt, akinek neje, Babocsay Magdolna a török kivonulása után a lerombolt templom „tornyát fedéllel látta el.” Az ő fiúk volt Imre, aki sok dicső csatát vívott a Habsburgokkal a Rákóczi szabadságharc idején. Az 1700-as évek elején a Nádasdy családé a dákai birtok. Említhetjük különösen a család egyik tagját, Ferencet,

Dáka földesurát, akiről ma is él a történelmi feljegyzés, hogy róla nevezték el a Nádasdy huszárokat. Egy 1843. évi vármegyei jegyzőkönyv szerint a Nádasdy uradalmat a kastéllyal, a podári pusztával és a nagyalásnyi részbirtokkal együtt gróf Festetics Leó vásárolta meg. A vértanúhalált halt gróf Batthyány Lajos miniszterelnök özvegye tőle vásárolta meg a kastélyt és birtokait.

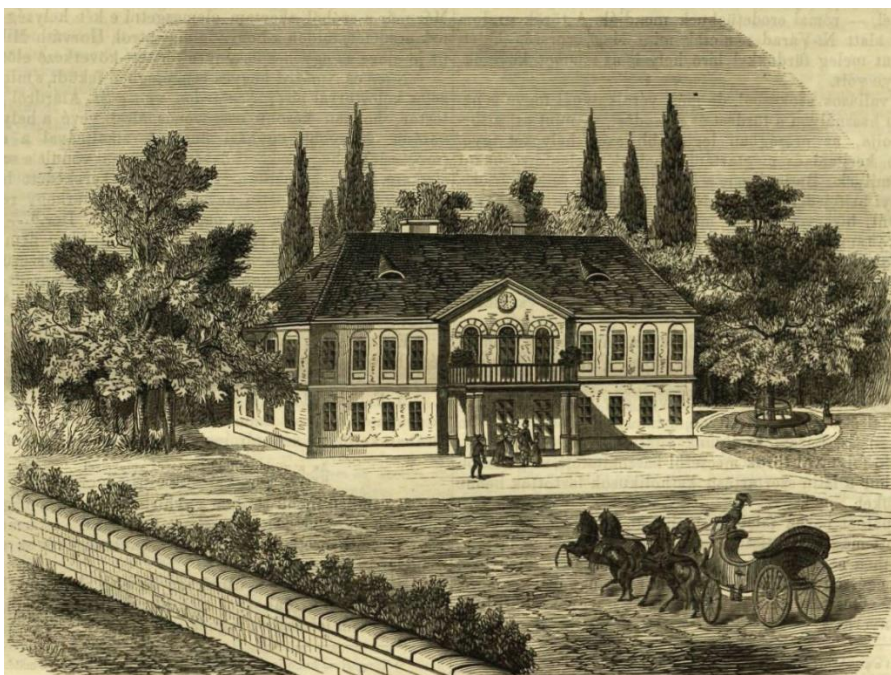
A történelmi személyek mellett egyházi és világi emberek is akadtak, akik kötődtek a községhez. Itt született Halbik Ciprián Gáspár tihanyi apát, és itt született Schandl Lajos, későbbi katolikus esperes.” (1)

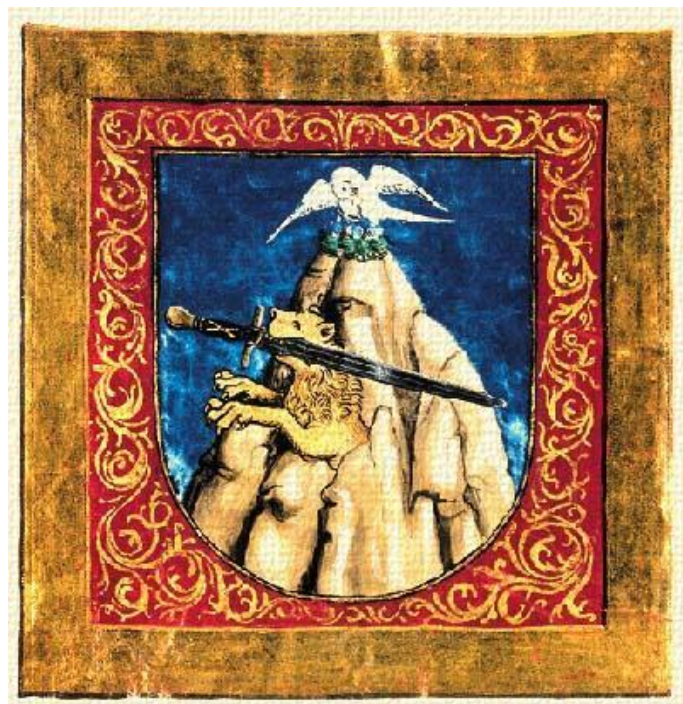
Dáka község történetéből nem hiányozhat Dr. Tóth Dezső könyvtáros, helytörténeti kutató, a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület nyugalmazott elnöke sem, aki Dákán született, és 2018-ban bekövetkezett haláláig az általa alapított dákai Szülőföld Baráti Kör alapító elnökeként számos kiadványt, helytörténeti írást adott ki Dáka múltjáról, történetéről.

A község nevezetessége a klasszicista és romantikus stílusú kápolna méretű római katolikus templom, amelyet a Batthyányak építettek a XIX. század második felében.

A KASTÉLY TÖRTÉNETE

A kastély hosszú évszázadok óta földesúri birtok volt, bizonyítható adatok 1800-ból vannak, amely évben meghalt a tulajdonos, gróf Nádasdy Tamás. Fia, ifjú Nádasdy Tamás nevéhez köthetik a kastély átépítése, korszerűsítése, amelyre az okot Govenstein Jakobine kisasszonnyal kötött házassága szolgáltatta. A kastély 1820-ban nyerte el ma is látható formáját. A Nádasdyak után a Festeticsék birtokához tartozott, majd 1858-ban vásárolta meg a svájci emigrációból hazatért özvegy Batthyány Lajosné.

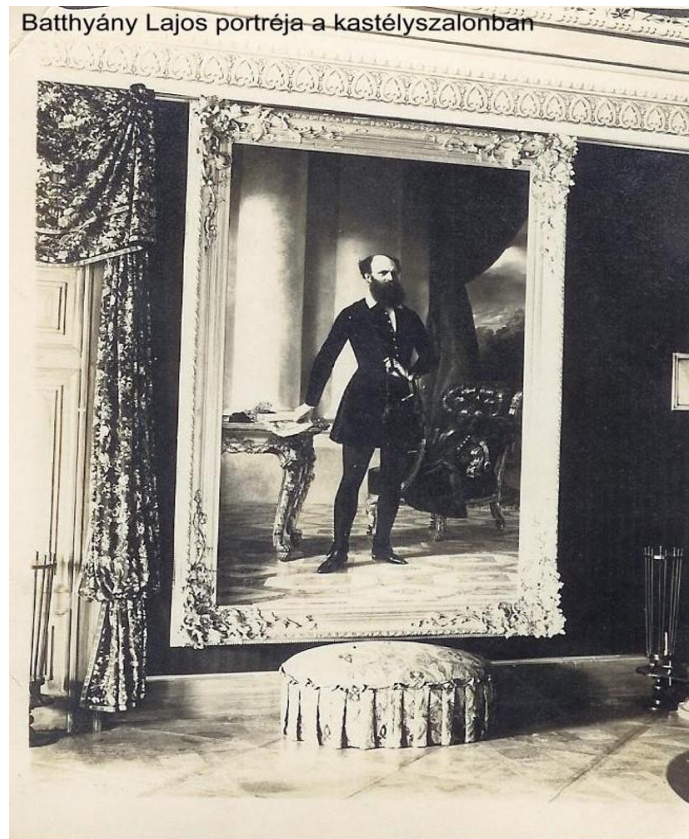

Batthyány címer

A grófnő gyermekeivel

A grófné emlékszobát alakítottatott ki a mártírhalált halt miniszterelnök emlékére.

Az un. „vörösszalomban” Batthyány miniszterelnök relikviái mellett látható volt az a puskagolyók által szaggatott mellény is, melyet a gróf utolsó útján viselt. A nemzeti függetlenség eszményének hívei – Deák Ferenc, Teleki László, Széchenyi Béla, Tarczy Lajos főiskolai tanár és tanítványai – mind látni akarták a szalont. Az emléktárgyakat a Batthyány-örökösök az 1920-as években a Nemzeti Múzeumnak ajándékozták.

„ Azon szomorú idők után, midőn honfitársaink a hazától távol bujdosnak, midőn ősi birtokaik elkoboztattak, a legtiszteltebb honleány, gróf Batthyány Lajosné is külföldön hordozá több évig magával a legnagyobb fájdalmat, mely nőt s honleányt érhet. Visszatérve hazájába, üdvözült férje gyönyörű birtokát, Ikeróárt (Vas megyében) idegen kézen találta. A főváros nagyon is fájdalmas emlékeket újított föl szívében, magányt keresett, hogy azt a sok mindenfélét – mint mondani szokta – mi szívét sebzé, ne lássa, hogy egyedül kedves családjá körében zavartalanul élhessen hazája föltámadása reményének. Dáka (Veszprém megye) akkor a nemzeti színház egykori intendásának, Festetics Leo grófnak tulajdona, s eladó volt. A szép jószágot a szomszéd Pápa s egész Veszprém megye kimondhatatlan örömeire gróf Batthyány Lajosné vette meg, a azóta mint a vidék szelid nemtője, napjait többnyire a kellemes Dákán tölti.” (Forrás: Vasárnapi Újság, 1861. márczius 17.)

Az 1816 és 1888 között élt Batthyány Lajosné Zichy Antóniáról évtizedeken át írták jelentéseiket a bécsi udvar ágensei. A titkosrendőri irományokból tudjuk, hogy hányszor ajánlotta fel otthonát alsóházi politikai összejövetelek céljaira, mikor küldött gyorsfutárt az ellenzék számára különösen fontos ülésekről elmaradókért, és miként irányította a felsőtábla ülésein a karzatról az eseményeket, hallgatásra intve, illetve tapssal lelkesítve a felszólalókat. Ám a reformkorban és az önkényuralom éveiben egyformán kiváló szellemiségű iskolaváros, Pápa közelsége is érv lehetett az özvegy számára, amikor megvásárolta a dákai kastélyt. Pápa, református kollégiumával, rebellis bencés szerzetesek által igazgatott katolikus gimnáziumával, az 1850-es évek végén a „megátalkodott” negyvennyolcasok végvára volt. Batthyány Lajosné mindig megjelent a kollégiumi diákok gimnasztikai vizsgáján, a bencés gimnázium zászlóavató ünnepségén, adományokat küldött a pápai nőegyletnek, a szegény sorsú árváknak, az iskoláknak.

A grófnő 1888 tavaszán megbetegedett, de orvosai nem tudtak segíteni rajta. Holttestét a Kerepesi úton lévő Batthyány mauzóleumban helyezték örök nyugalomra, szeretett férje mellé. (2)

A grófnő halála után a dákai kastélyt és birtokot Batthyány Elemér, a grófnő fia örökölte, majd tőle nővére, Ilona vette meg 1916-ban. Gróf Batthyány Ilona – rosszul sikerült házasságai és a sok megpróbáltatás miatt – a szegények felé fordult, támogatta cselédeit, jótékonykodott. Sokat sétált a faluban, részt vett rendezvényeken, mulatságokon. Az első világháborúban részt vett dákai katonáknak öt-öt hold földet adományozott, majd kisebb fölosztást hajtott végre, melynek során 330 kat. hold földet vásárolhattak meg a falubeli lakosok. Sokak csak „parasztgrófnőnek” emlegették, de valamennyi fennmaradt írás hálásan emlegeti őt.

Batthyány Ilona 1929-ban halt meg, szülei mellé temették a Batthyány mauzóleumba. Végrendeletében a kastélyt árva leánygyermek otthonának létesítésére hagyta,

tervei szerint 120-150 teljesen vagyontalan 3-14 éves leánygyermek kapott volna otthont a kastélyban.

*„A gyermekotthon elnevezés felejthetetlen jó édesanyám
emlékére– Antónia gyermekotthona legyen.”*

A grófnő a kastély berendezési tárgyainak egy részét a Nemzeti Múzeumnak adományozta, halála után a megmaradt berendezési tárgyakat, emléktárgyakat a rokonok hurcolták szét.

Batthyány Ilona végrendeletét a rokonok megtámadták, a per évtizedekig folyt, meg végül, 1942-ben Veszprém Vármegye vette meg. 1942. november 17-én írták át a megye nevére. A grófnő álma, hogy gyermekotthon létesüljön a kastélyban, nem valósult meg.

A hazánkra zúduló történelmi viharoktól azonban új tulajdoni állapota sem tudta volna megmenteni a dákai kastélyt és a hozzá tartozó 7 ha parkot, ha sorsára nem ügyeltek volna lelkiismeretes emberek. 1943-ban idős Antall József mint menekültügyi kormánybiztos a Magyar Vöröskereszt és a pápai nuncius határos védelmében menekülttábor létesített az egykori Batthyány-rezidencia falai között. A második világháború alatt magyar és német katonai csapatoknak, és közel egy esztendeig olasz katonai menekülteknek adott szálláshelyet. Rövid ideig szovjet katonai csapatok lakták, majd egy darabig üresen állt. Négy évvel később a falu plébánosa, Körmendy József akadályozta meg, hogy lebontsák az épületet. Ezután következett a hadifogságból hazatérő Török Lajos, aki igen leleményesen és diplomatikusan szervezte meg a Batthyány kastélyban berendezkedő „szeretetház” mindennapjait. Hasznosítani próbálta, ami a Batthyány-uradalomból a viszontagságos évek után még úgy-ahogy megmaradt – gazdasági épületek, háziállatok, gépek, szerszámok -, s az újraélesztett udvarház termékeiből tartotta fenn a kezdetben idős emberek gondozására berendezkedő intézményt. (2)

A Veszprém Vármegye birtokába került épület idős betegek gondozására nyitotta meg kapuit, az első lakók – két férfi és három nő – 1948. decemberében érkezett a kastélyba. Az otthon hivatalos megnyitására 1949. május 22-én került sor. Az ünnepségen jelen volt – sok más vezető között – Varga Endre miniszteri tanácsos, Horváth Jenő alispán. Az otthon első vezetője, gondnoka Török Lajos már hónapokkal előtte szervezte a munkát. Az otthon megnyitásakor 58 gondozott élt a kastély falai között. (1)

A Török házaspár a kastély emeleti szintjén, szolgálati lakásban lakott egészen 1975-ig.

Szoc O. őskora

Török Lajos feleségével és a dolgozókkal

A kastély 1954-ben

Az állattartásra berendezkedő otthonban az udvaron álló – ma mosoda, raktár, foglalkoztató helyiségek – épület abban az időben részben istálló, részben mosoda és raktárként működött. Az intézet önellátásának fellendülése 1954-ben következett be, amikor Ábrahám István és felesége beköltözött a faluból az intézetbe. A férj a gazdaságot vezette, lovakat, teheneket tartottak, sertést hizlaltak, baromfiudvart

létesítettek. A tehenek hozzájárultak a napi tejszükséglet kielégítéséhez, a sokfajta állattartás pedig a változatos étrendet biztosította.

A Határárok patakig nyúló földterületet lovakkal művelték meg, természetek búzát, rozst, zabot, árpát, kukoricát, répát, burgonyát. Az otthon dolgozói társadalmi munkában arattak, szénát gyűjtöttek, amelyből minden tizedik „kereszt” az aratóé lehetett. Ma is áll az az épület (ma gondozási egység), amely abban az időben magtár volt, de malom is működött benne. A sertéstelepen kapott munkát a faluban élő Nagy Géza, szakképzett hentes és mészáros, mivel hetente kellett sertést vágni, hurkát és kolbászt tölteni.

Az állattartás mellett kertészettel is foglalkoztak, saját fogyasztásra természetek a zöldségeket és sokfajta gyümölcsöt, pl. 5-6 nagyméretű fahordóban savanyították a káposztát a konyha részére. A kertészetet Gulyás Ágoston vezette, aki az otthon területén nagyméretű konyhakertet alakított kosztért, szállásért, fizetésért.

Pápát és a környező településeket lovaskocsival tudták megközelíteni, melyet Mórocz Gyula és Horváth Dénes kocsisok vezettek, de ők intézték a bevásárlásokat is. 1952-ben váltotta fel a lovaskocsit a teherautó.

A kastély épületében eleinte gázlámpás világítás volt, melyet később felváltott a villanyvilágítás. Az udvaron nyomós kút állt a személyzet és a lakók rendelkezésére, és udvari WC-t használtak. Az 50-es évek végén aztán az ásott kút vizét csővezetéken hozták át a kastély falára szerelt falikúthoz.

Az épületben voltak ugyan tisztálkodásra szolgáló helyiségek, de ezek koránt sem feleltek meg a mai értelemben vett fürdőszobáknak. A vizet a falikútról hordták az épületbe, megmelegítették, majd lavórban, illetve később kádban fürödhetek a lakók. Télen vegyes tüzelésű (szén, fa) cserépkályha biztosította a meleget.

A szobákban vaságyak voltak, melyek nagyrésze a háborús menekültek után maradt itt, ezenkívül éjjeli- és faszekrények álltak a lakók rendelkezésére. A lakószobák padozatát hajópadló borította, a falon körben lambéria volt. A személyzet és a lakók maguk varrták a függönyöket, asztalterítőket, párnákat.

A kastélyépület emeleti részén volt a gondnoki lakás és az iroda, míg a konyha a földszinten lett kialakítva. Két szakácsot alkalmaztak és egy konyhalányt, de mellettük a lakók is besegítettek a konyhai munkába.

A szennyesruha mosását eleinte a lakók és a személyzet közösen végezte, később alkalmaztak egy mosónőt erre a feladatra. A mosókonyhát a kastélyépülettel szemben, külön épületben rendezték be, amely nagyon kezdetleges volt, két nagy fatüzeléses üstöt állítottak be, a férfiak hordták a vizet az udvari kútból. Kézzel és gyökérkefével mostak, a mosószert hamulúggal, szappannal és esővízzel pótolták, hogy a mosószódával takarékoskodjanak. Öblögetésre a mosókonyha sarkában kialakított, cementből készített kádat használták.

A lakók textilpelenkát használtak, ruházatukat amerikai segélyszállítmányokból kapott ruhákkal oldották meg, amelyekből egyébként a dolgozók családjai is kaptak juttatást.

A lakólétszám növekedése maga után vonta az ápoló személyzet létszámemelését is. Megkezdődött a beiskolázás, amelynél a legnagyobb problémát az jelentette, hogy légtöbbjüknek még az alapfokú iskolája sem volt meg.

Ápolók az otthonban

Az otthon első tíz évére jellemző volt a családi légkör és a közösen végzett munka. Szabadidejükben közösen - lakó és személyzet együtt - hímzett, varrt, subázott, tollat fosztott, zsombort és kosarat font, seprűt kötött.

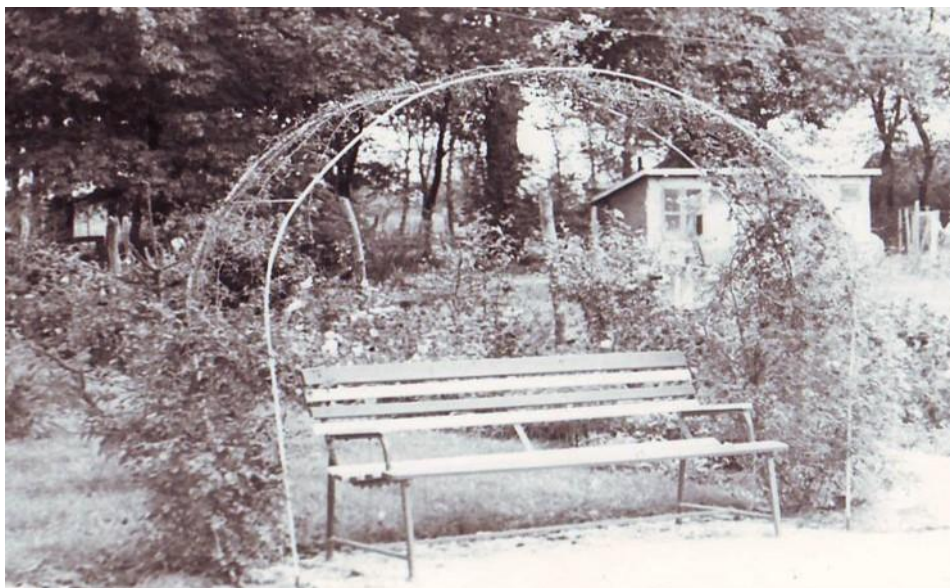

A parkban parcellákat jelöltek ki a dolgozóknak, amelyeket a lakókkal együtt gondozniuk kellett, így tavasztól őszig szebbnél szebb virágok pompáztak a kiskertekben. A parkban kerti törpék és kicsi, színes, fából készült szélmalmok díszeltek, amelyeket az ügyesebb lakók maguk készítettek.

A hátsó kapubejáró út két oldalán a felfutó rózsák tövében kis kerti padok várták a pihenni vágyókat.

Országos viszonylatban korán, már 1959-ben televíziót nézhettek az otthon lakói. Az 50-es év végére egyre több értelmileg akadályozott lakó érkezett az otthonba, akik durvák és agresszívak voltak, ezért férfi gondozókat is vettek fel. Az egyre növekvő lakólétszám miatt először a magtár épületét alakították át a lakóépületté a gondozottak részére, ezzel is bővítve a férőhelyek számát. A lakószobákban még többségében vaságyak voltak a lakók számára.

A 70-es években új rekonstrukciós terv alakította az intézmény arculatát:

- a kastély-épületből kikerült új épületbe a konyha, az iroda és a szolgálati lakás
- kazánház létesítése

- az irodaépületben kap helyet a szolgálati lakás és a fogászati rendelő
- kialakításra került a kastély-épületben a vizesblokk.

A kialakított kazánházzal a mosodának saját gőzellátása lett, volt két gőzkazán, kondenzvíz átemelő szivattyú és egy 15 kg-os mosógép, egy 20 kg-os gőzmosógép, légzőüst, 2 db háztartási mosógép, egy centrifuga és vizesblokk.

Ebben az időben az otthon szennyvíztisztítására egy 60 m³-es bővített oldómedencét létesítettek, amiből a tisztított szennyvíz egy 15 cm átmérőjű betoncsatornával lett a Határárok-patakba vezetve. A kétszintes ülepítő süllyesztett volt, lakóktól elzárt területen. Asztalos- és szerelőműhelyt alakítottak ki öltözővel és vizesblokkal, ezenkívül halottasházat és garázst a meglévő épületek átalakításával. Ebben az időben épült a virágház (üvegház) is, melyben virág- és konyhakerti palántákat neveltek.

Az otthonban központi számú telefon működött, a 70-es évek végén az otthon személyszállító járművet is vásárolt, majd néhány évvel később egy Barkas típusú – lakók szállítására is alkalmas – gépjárművet.

Ebben az időben három hetenként volt ruhacseréje a lakóknak, az otthonba borbély járt a férfi lakókhoz, a női lakók frizuráját az ápolók készítették.

A korábbi magtárból átalakított épület bővítése 1975-78-ig tartott, amely során újabb 30 fővel bővíthetett a lakók létszáma, így immár összesen 150 főnek nyújtott az otthon lakhatást. Az évtized végén került sor a régi hajópadló burkolat cseréjére is a kastély-épületben.

A 80-as évek elején újabb gépjárművet vásároltak, továbbá a gazdaságba traktort és ekét. Megvalósult a szennyvíztisztító üzembe helyezése, és a gondozási épület központi fűtésre való átállítása, megépült a portaépület és mellette kialakították a büfé helyiségét is.

A 80-as évek közepén felszámolták a teheneket és lovakat, kialakították a házi telefonrendszert, megépítették a személyzeti ebédlőt, vásároltak a konyhára elektromos nagykonyhai berendezéseket, a napi adagszámot 300 adagosra növelték.

Két évig épült, 1989-ben került átadásra az un. kiskastély-épülete, a lakólétszám ezzel 210 főre emelkedett. 1990-ben – részben önerőből – felépítették a sportcsarnokot, amely már alkalmas volt nagyobb létszámú rendezvények, ünnepek megtartására is.

Dolgozók csoportképe

Az 1988-ban rendezett ünnepségen részt vettek a Batthyány család portugáliai leszármazottjai is.

A községben létrejött Szülőföld Baráti Kör kezdeményezésére 1989. október 7-én emléktáblát helyeztek el Batthyány Ilona tiszteletére. 1994-ben az intézmény felvette a „Batthyány Ilona” Pszichiátriai Betegek és Fogyatékosok Otthona nevet.

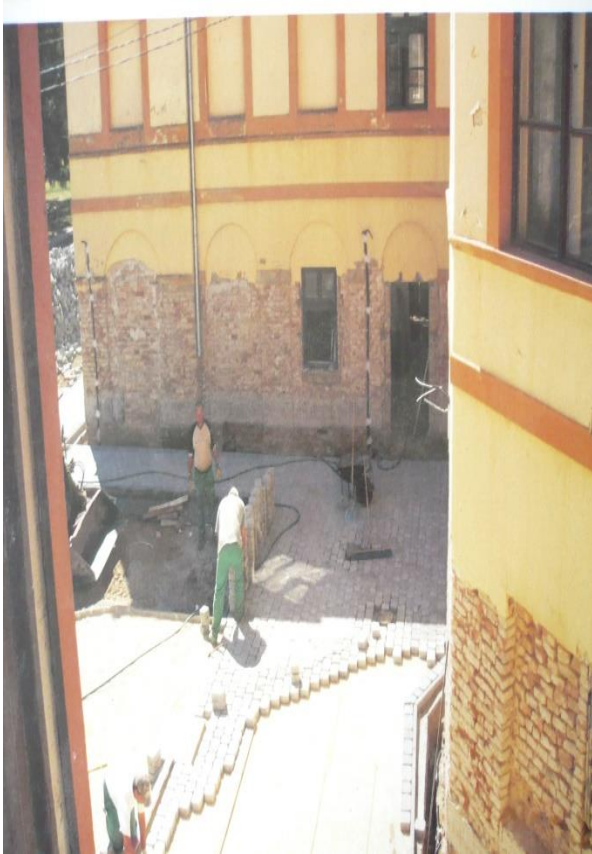
Az otthon fennállásának 50 éves évfordulóját 1999. július 15-én ünnepelték, amikor is felavatták a kastély falán elhelyezett Batthyány Ilona domborművet, Baraté János szobrászművész alkotását. (1)

A 90-es évek végén megalakult a mentálhigiénés csoport, így a lakóknak már nemcsak ápolási-gondozási szolgáltatást nyújthattak, hanem mentálhigiénéjükét is fejleszthették, erősítették az egyéni sajátosságokhoz igazodva.

2002-ben megépült két lakóotthonban 8-8 fiatal kapott családi környezetben lakhatási szolgáltatást, ugyanebben az évben a fenntartó „tiszta profilú” intézménynek határozta meg az otthont, amely azt eredményezte, hogy csak fogyatékkal élő jelentkezők kérelmét fogadta be az intézmény.

2007-2008-ig tartó címzett beruházás keretében az intézmény két új épülettel bővült, egy 70 fős gondozási egységgel és egy 50 fős munkacsarnokkal. E beruházás keretében a régi kastély-épület is majdnem teljes átalakításon ment át a jogszabályi előírások figyelembevételével megszűntek az egykori egybenyíló szobák, lift került beépítésre az akadálymentesítésnek megfelelően, az épület külső lábazatszigetelése is megtörtént, új vizesblokkok kerültek kialakításra és felújításra, egyedül a kastély tetőszerkezet és a kémények felújítására nem került sor.

A kastélyépület felújítása 2007-ben

A megújult kastélyépület 2008-ban

A műemlékvédelem alatt álló kastélyépület parkjában új murvás utakat alakítottak ki. Az akkor befejezett beruházás és felújítás során kialakult kastély-kép jelenleg is változatlan formában nyújt otthont 48 fogyatékkal élő ellátottunknak.

A megújult dácai kastélykörnyezetben emlékkeresztet állított az otthon az intézményben valaha élt ellátottak emlékére.

Az újjáépült kastélyban emlékszobát rendezett be az intézményvezető, amelynek fő falán található egy ismertető az egykori névadóról:

BATTHYÁNY ILONA

EMLÉKEZETE

(1842 – 1929)

Gróf Batthyány Ilona sorsa tragikusan alakult. Alig volt nyolcéves, amikor atyját elveszítette, hét évig idegen országban élt.

Fiatalon ment férjhez Keglevich Béla grófhoz, az akkori idők híres gavallérjához. E házasságból egy fia született, s tőle két unokája, Ilona és Pál. A házassága hamar megromlott, s elváltak.

Második férje, Beniczky Gábor híres sportember s gavallér volt, aki azonban majdnem az összes vagyont eltékozolta, s 1894-ben az öngyilkosságba menekült. A grófnő e házasságból született kislánya 3 éves korában meghalt.

Az ország sorsa, a trianoni országcsönkítés lelke mélyén érintette a grófnét, élete végéig nem tudott belenyugodni Magyarország megcsönkítésába.

1924-ben meghalt fia, utána unokái évtizedekig pereskedtek egymással a vagyonért. Hiába akarta kibékíteni őket, nem sikerült.

E két utóbbi érzéssel szívében halt meg 1929. március 21-én Cinkotán. A temetést március 24-én vasárnap tartották a Kerepesi úti temetőben. A Batthyány-mauzóleumban helyezték örök nyugalomra, ahol együtt pihen gróf Batthyány Lajos és neje, Zichy Antónia, Batthyány Ilona és leánya, Beniczky Lea, valamint Batthyány Elemér.

Forrásanyagok:

- (1) Tóth Dezső: Dákai emlékképek, Viza Kft. Veszprém, 2002.
- (2) Lőcsei Gabriella: Szeretetház, Magyar Nemzet, 2010. október 11. száma
- (3) Tóth Dezső: A Batthyány család Dákán, Veszprém: Szülőföld Baráti Kör Dáka, 1989.
- (4) Tóth Dezső: Olasz menekülttábor Dákán, Veszprém: Szülőföld Baráti Kör Dáka, 1993.
- (5) Tóth Dezső: Batthyányakra emlékezünk, Veszprém: Szülőföld Baráti Kör Dáka, 1992.